

PODEMOS SOM POSTKRISE-PARTI:

Mellem populisme og radikalisme

Af Óscar García Agustín

Podemos er et nyt politisk parti i Spanien, stiftet efter finans-krisen. Partiet har allerede opnået stor tilslutning og forventes at komme til at spille en rolle i spansk politik efter det nationale valg i efteråret 2015. Podemos repræsenterer en ny type venstrefløjsparti med tætte relationer til sociale bevægelser. I artiklen præsenteres ideerne bag partiets stiftelse, dets særlige organisationsform og program.

Et interview med *Spiegel* stiller Francis Fukuyama,¹ i den amerikanske kontekst, spørgsmålet “Hvor er oprøret fra venstre?” Han undrer sig over, hvorfor den finansielle krise ikke har ledt til en venstrefløjspopulisme, som det skete i 30’erne, eller til en tilsvarende højrefløjspopulisme som Tea Party. Hans begrundelse er, at han ikke kan tage bevægelser som Occupy Wall Street seriøst, fordi demonstranterne er de samme, som deltog i protesterne i 1999 imod kapitalisme. Han tilføjer, at problemet er sociologisk: Den hvide arbejderklasse og mellem-lave klasser (som ifølge ham støtter socialdemokratiet i Europa) stemmer på republikanerne. Bevægelser som Occupy, konkluderer Fukuyama, vil først kunne blive en venstrefløjspopulisme, når de er stand til at bygge bro til denne gruppe.

Luke March² reflekterer mere specifikt over situationen i Europa. Selv om radikale venstrefløjspartier er vokset markant, stiger radikale højrefløjspartier i gennemsnit mere i vælgertilslutning. Desuden er det overraskende, at de økonomiske og politiske omstændigheder (høj ledighed, færre offentlige ydelser, stigende social ulighed) under den såkaldte spa-

repolitik ikke har bidraget til stor succes for radikale venstrefløjspartier. Undtagelsen er Syriza, som oplevede stor fremgang i 2012 og vandt valget i 2015 med 36,34 %. Ellers har andre radikale venstrefløjspartier været langt fra at komme til magten. Spanske Izquierda Unida (Det Forenede Venstre) bestemte sig for eksempel i 2011 for at deltage i koalition med andre partier under navnet Izquierda Plural (Det Plurale Venstre) og opnåede dermed 6,92 % af stemmerne, hvilket var næsten det dobbelte af, hvad de fik i 2008 (3,77 %). Det viser, at på trods af at den radikale venstrefløj styrkes, er den ikke stærk nok til at nå magten eller til at true socialdemokraterne som hegemonisk venstrefløjsparti.

Et nyt parti, Podemos (Vi Kan), dukkede op i januar 2014. I maj måned samme år fik det valgt fem repræsentanter ind i Europa-Parlamentet, og siden da har meningsmålinger tydet på, at Podemos kan blive det andetstørste, eller endda det største, parti i Spanien. Det er ikke det eneste parti, som er blevet oprettet i den spanske kontekst efter krisen, men det er det eneste, som har opnået repræsentation, først i Europa-Parlamentet, senere i Andalusien og andre regioner. Partiet vil få svært ved at vinde det nationale valg, og det er uklart, om det får reel magt, men det fremstår tydeligt, at det allerede har påvirket den offentlige debat og det politiske system markant. Podemos er (ligesom Syriza) et svar på Fukuyamas spørgsmål om, hvor oprøret fra venstre er. Podemos har sine rødder i den massive 15M-bevægelse (eller *indignados*-bevægelsen), som krævede en ny måde at lave politik på med en transversal dynamik, der havde til formål at nedbryde eller overvinde den traditionelle ideologiske opdeling mellem venstre og højre. I den forstand tilbyder Podemos et tæt forhold (næsten en symbiose) med de sociale bevægelser, hvilket de radikale venstrefløjspartier altid har haft vanskeligt ved, og partiet fremlægger den ideologiske konflikt som antagonisme mellem folk og elite. Dermed har de lagt den stærke venstrefløjsidentitet bag sig til fordel for en mere åben og folkelig identitet, en slags venstrefløjspopulisme, som Fukuyama kalder det. Podemos er ikke en løsning på de problemer, som radikale venstrefløjspartier har vist sig at have i forhold til at vokse og øge deres indflydelse, hvilket March også fremhæver. Det virker mere som et behov for at omdefinere en radikal venstrefløjspolitik, som den eneste måde at skabe et stærkt parti på, hvor andre samfundsgrupper (som de, der stemmer på socialdemokraterne for eksempel) kan se det som et alternativ til det konservative parti.

I denne artikel analyserer jeg Podemos som et nyt postkrise-parti i en kontekst, hvor den finansielle krise medfører dårligere sociale vilkår og nedskæringer i velfærdsstaten. Eftersom socialdemokraterne ikke er i

stand til at opbygge et ideologisk alternativ (og faktisk har gennemført en del af sparepolitikken og tidligere endnu sågar den politik, der forårsagede krisen), og de radikale venstrefløjspartier bare øger deres politiske støtte hertil, udforsker Podemos som postkrise-parti en ny vej: Udviklingen af en partiform, som er påvirket af og baseret på den nye politik, som blev udviklet af de sociale bevægelser, primært men ikke blot i forbindelse med 15M. Det betyder i praksis, at der finder en omdefinering sted af partier som organisationer, en ny politisk diskurs konstitueres, og der skabes et program, som byder på tiltag til at overvinde den økonomiske krise og den øgede sociale ulighed og fattigdom. Alt i alt betragter jeg Podemos som et postkrise-parti, som udforsker en ny organisationsform bundet til sociale bevægelser (og deres erfaringer), og hvis identitet findes mellem en pragmatisk radikal venstrefløjsideologi og en populistisk eller antiestablishment-diskurs. Analysen baseres på primære kilder såsom interviews med centrale medlemmer af Podemos, politiske programmer, kronikker og observationer af møder.

Jeg starter med at forklare, hvordan Podemos blev dannet som parti i den spanske kontekst. Derefter fokuserer jeg på udviklingen i *organisationsform* og debatterne om, hvordan vælgerne bliver inkluderet i partiet gennem deltagelse og repræsentativitet. I forhold til Podemos' *diskurs* analyserer jeg diskussionen om populisme, både i forhold til dens indflydelse og de begrænsninger, der ligger i selve begrebet. Til sidst drøftes Podemos' *program* og deres forslag indtil nu samt en analyse af, hvorvidt de kan betragtes som en del af et radikalt venstrefløjsprogram. Analysen fokuserer på de problemer og forhindringer, som partiet oplever på grund af interne og eksterne dynamikker. Jeg konkluderer med en refleksion over betydningen af postkrise-partiet som fænomen og dets implikationer for Spanien og for Europa.

Radikalt eller populistisk venstrefløjsparti?

Det politiske system i Europa er i den nuværende postkrise-fase udsat for substantielle ændringer. Krisen i de socialdemokratiske partier åbner et nyt rum til venstre i det politiske spektrum. På den ene side taler man om radikale venstrefløjspartier, hvis relevans bliver større, og som er kommet igennem kommunismens fald. På den anden side taler man om venstrefløjspopulisme for at forklare, hvordan politiske partier reagerer imod sparepolitikken. De to tilgange er ikke nødvendigvis uforenelige men indeholder nogle forskelle og også nogle begrænsninger.

Radikale venstrefløjspartier definerer sig selv 'to the left of' og ikke

‘on the left of’ socialdemokratiet, som betragtes som ikke venstreorienteret nok eller overhovedet ikke venstreorienteret.³ Ideen om den radikale venstrefløj indebærer alt i alt en orientering mod ‘root-and-branch’-forandring af det politiske system. Som March fremhæver, betyder ‘radikal’ ikke ‘marginaliseret’, og det er i opposition til neoliberal globaliseret kapitalisme (ikke imod det liberale demokrati). Den stigende afideologisering af socialdemokratiet skulle i princippet åbne et bredere politisk rum for radikale venstrefløjspartier, som ifølge den såkaldte vakuum-tese kunne fylde det tomme rum, som er opstået som følge af det socialdemokratiske svigt for at tilbyde et alternativ imod neoliberalismen.⁴ Men dette hypotetiske rum har været bedst fyldt ud af den radikale venstrefløj og i mindre grad af andre partier som de grønne for eksempel. På den anden side er der nogle traditionelle venstrefløjs-områder (såsom lighed, universel velfærdstat og økonomisk omfordeling), der kan overføres og blive tilegnet af den radikale venstrefløj.

Derfor kan radikale partier i Luke Marchs⁵ definition forstås som *radikal*, for det første fordi de afviser kapitalismens underliggende socio-økonomiske strukturer, dens værdier og praksisser, og for det andet fordi de kræver en mere markant omfordeling af økonomiske ressourcer end den, som gennemføres af de politiske eliter. De skal ligeledes forstås som *venstreorienterede*, fordi økonomisk lighed er deres grundlæggende princip, og fordi de er anti-kapitalistiske, i stedet for anti-demokratiske, hvilket leder dem til internationalisme som den bedste måde at bekæmpe kapitalismen, i form af globalisering eller imperialisme.

Endvidere ligger de radikale venstrefløjspartiets legitimitet i højere grad end mainstream ‘catch-all parties’ i, at de repræsenterer græsrodder, da deres forståelse af repræsentation er tættere på social repræsentation,⁶ hvori der forventes mere internt demokrati og bottom-up deltagelse, som styrker relationerne mellem parti og vælgere. Da venstrefløjspartierne er i mindretal, når de indgår i koalitionsregeringer med mainstream-partier, plejer de at omfavne en mere pragmatisk politik, som skuffer deres vælgere og skaber afstand til dem. Legitimiteten kommer altså i krise, da deres primære sociale støtter er blevet skuffet over partiets nye retning. Udfordringen består i at etablere en strategi, som udvider partiets indflydelse og bevarer uafhængigheden i forhold til mainstream-partierne, dvs. socialdemokratiet. Men der ligger også et paradoks i det, fordi venstrefløjspartier, som er mere succesfulde, også bliver mere mainstream, mindre ideologiserede og støtter sig til karismatiske ledere, samtidig med at de sætter sig som mål at mobilisere folk med en modelite-retorik. Det kan betegnes som en populistisk strategi,⁷ og den viser

en bevægelse fra radikale venstrefløjspartier til populistiske venstrefløjspartier, hvori nogle partier, eksempelvis Syriza og Podemos, får et større politisk rum, inklusive (muligheden for) regeringsmagt, hvilket ikke var tænkeligt med de traditionelle, radikale venstrefløjspartier.

Populisme er et meget omdiskuteret begreb, især fordi det især anvendes på radikale højrefløjspartier. Imidlertid er populisme også kendt i forhold til venstrefløjen i den latinamerikanske kontekst, hvor forskellige forståelser af det sameksisterer, og senest i den europæiske kontekst, hvor begrebet bruges til at forklare den stigende rolle, som partier som Syriza eller Podemos spiller. Begrebet er ofte ikke særlig veldefineret og får nogle negative konnotationer. Yannis Stavrakakis og Giorgos Katsambekis⁸ afgrænser populismens betydning, og de taler om populistisk diskurs, inspireret af Ernesto Laclau, som adskiller to antagonistiske grupper: folk og elite. Politik skal i denne forstand være et udtryk for folks vilje. Andre forfattere⁹ fremhæver også denne diskursive artikulation som en strategi orienteret mod valgsucces.

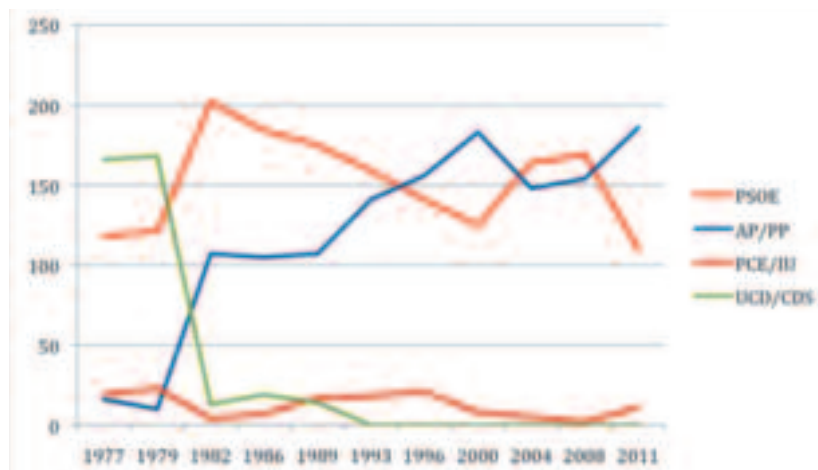
Problemet med den diskursive forståelse af populisme er, for det første, at man ekskluderer andre vigtige dimensioner (nemlig organisation og magt), og, for det andet, at det virker som et moment for at nå magten, men det siger ikke så meget om, hvad der vil ske, hvis den populistiske diskurs bliver hegemonisk og tager magten. Derudover er den populistiske diskurs ikke så forskellig fra den anti-establishment-diskurs, som artikulerer folket som modstandere af eliten, ligegyldigt om de er venstre- eller højreorienterede, og om de er semiloyale og antipolitiske partier. Derfor er det nødvendigt at tilføje noget mere specifikt, som kendetegner populismen ud over bare diskurs. Jeg finder dette element i Robert Barrs¹⁰ ide om plebiscitarianisme, som en form for direkte demokrati, hvori individer deltager uden formidling. Udfaldet er, at folk bekræfter, hvad lederne foreslår, og det indebærer desuden, når man er i en magtposition, at institutionerne er svage og unødvendige i den relation, som eksisterer mellem leder og folk.

Selv om man kan tale om en populistisk diskurs eller strategi for at opnå magt, vil det være bedre at anvende begrebet 'populisme' om det overordnede projekt, når de er ved magten eller har et ønske om direkte kommunikation mellem ledere og folk uden nogen form for formidling (dvs. institutioner). Derudover skal det understreges, at partier, der kommer fra den radikale venstrefløj (på trods af at de følger en populistisk strategi), som regel er mere ideologiske end andre populistiske partier. Dette er ikke det samme som pragmatisme, som kan relateres til en valgstrategi, hvori radikale venstrefløjspartier nærmer sig mainstream-partier.

Radikale venstrefløjspartier er tværtimod partier, som deler kritikken af kapitalismen og behovet for lighed og økonomisk omfordeling, men artikulerer en populistisk (eller modestablistment) diskurs for at nå et bredere valggrundlag og omdefinere den klassiske opdeling mellem centrumhøjre og centrumvenstre (hvor den radikale venstrefløj kun har en marginal position). I det følgende anvender jeg disse aspekter på analysen af Podemos: legitimitet baseret på relationen med de sociale bevægelser og påvirkning af organisationsformen, den populistiske diskurs, og de kerneideologiske principper.

15M og kritikken af to-partisystemet

For at forstå hvordan Podemos opstod, skal man se på 15M-bevægelsen. I maj 2010 offentliggjorde den daværende socialdemokratiske præsident José Luis Rodríguez Zapatero større sociale nedskæringer (som ramte pensionister, embedsfolk, arbejdsløse), da det ifølge ham var den eneste måde at komme over den økonomiske krise på. Dette skabte stor social skuffelse over Zapateros regering og de forventninger om en alternativ måde at lave politik på, som stammede tilbage fra dengang de massive protester imod Irak-krigen førte en del af samfundet og især de unge til at stemme på ham. Den ideologiske forskel mellem det konservative PP og det socialdemokratiske PSOE blev med nedskæringerne næsten usynlig, og utilfredsheden med de to største partier fremmedes. Kritikken imod to-partisystemet (og valgsystemet i Spanien, som styrker det) var et af 15M-bevægelsen mest udviklede krav. Systemet blev anklaget for at fremme en slags politisk klasse (med deres egne interesser), som ikke repræsenterede borgernes interesser. Det spanske politiske system har traditionelt været domineret af to partier: Efter den spanske transition fra diktatur til demokrati kom centrumhøjre-partiet UCD (som senere blev til det mindre parti CDS) til magten, og efterfølgende har PSOE og PP opnået de fleste stemmer. Seks gange har et af de to partier fået absolut flertal, og de øvrige seks gange har et af partierne siddet alene i regering uden koalition med andre partier. Undtagen i demokratiets første år har de to partier fået ca. 80 procent af mandaterne. I figur 1 ses udviklingen i antallet af mandater for PSOE og PP. UCD er også inkluderet, da det var et overgangsparti, før to-partisystemet med PSOE og PP blev konsolideret. Det radikale venstrefløjsparti Det Forenede Venstre, IU (tidligere det kommunistiske parti PCE) er det tredjestørste nationale parti, og figuren illustrerer, hvor stor afstand der er mellem de to dominerende partier og IU.

Figur 1. Udvikling i stemmetal fra 1977 til 2011

Figur 1 viser, at det tog over et årti for PP at vokse markant (efter det mere midtersøgende parti UCD mistede magten), eftersom højrefløjsideologien i Spanien stadig blev opfattet som arvtager af den frankistiske politik efter diktaturets afslutning. Da AP blev opløst og i 1989 genopstod som PP, et mere moderne centrumhøjre-parti, øgede de deres muligheder for at vinde det næste valg, som foregik i 1996. Efter PSOE tabte magten, gennemgik partiet en stor krise, som betød et stærkt tab af mandater, indtil partiet vandt valget igen i 2004 i en situation præget af protester imod Irak-krigen i 2003 og terrorangrebet i Madrid få dage inden valget. I 2011, da PSOE tabte regeringsmagten igen, fik partiet det laveste antal mandater siden transitionen. Mens PSOE tabte valget i 1996, voksede IU og nåede op på 21 mandater, men siden har partiet vist en negativ tendens med lavpunktet i 2008 med kun 2 mandater. Den største krise for PSOE i 2011 viste kun et lille opsving til IU med 11 mandater. Det gør det svært at forstille sig, at det radikale venstrefløjsparti ville kunne nærme sig PSOE.

Selv om *indignados*-bevægelsen opstod som en protest mod to-parti-systemet få dage før det kommunale og regionale valg i 2011, blev PP det største parti i de fleste regioner, og, som afspejlet i figur 1, opnåede det også absolut flertal ved det nationale valg i november 2011 med partiets bedste resultat (186 mandater). Da 15M opgav besættelsen af Puerta del Sol i Madrid og andre offentlige pladser fordelt over landet, blev bevægelsen decentraliseret og agerede mest i enkelte kvarterer. Det var en måde at fortsætte med ideen om direkte demokrati og borgernes

hverdagsdeltagelse i politik. Imidlertid viste der sig vanskeligheder for større politiske forandringer uden politisk magt eller et eller flere partier, som kunne overføre bevægelsens krav. Socialdemokratiet blev opfattet som et problem sammen med det konservative parti, og IU kunne næppe få flere stemmer, især fordi deres relation til bevægelsen ikke var ukontroversiel, på trods af at mange af IUs medlemmer var involveret i bevægelsen. Et partisystem med tendens til at forstærke de største partier var også et problem i forhold til at etablere nye partier. Mens *indignados* råbte til politikerne, at 'de ikke repræsenterede dem', blev PP det absolut største parti ved valget og skulle dermed lede Spanien ud af den økonomiske krise. Der opstod tvivl omkring, hvorvidt den nye politik, som blev fremmet af *indignados* (mere horisontal, med brug af nye teknologier, mere transversal i sin opbygning og med overvindelse af den diskursive forskel mellem højre og venstre), kun var et enestående øjeblik, eller om den kunne udvikle sig til nogle reelle politiske konsekvenser. Podemos valgte at satse på sidstnævnte og så et stort potentiale for at ændre det politiske system.

Imod et politisk projekt

15M-arven bevægede sig mellem to modsatrettede poler. Behovet for at skabe et socialt netværk uden en klar institutionel oversættelse blev forsvaret af dem, som stadig var aktive i kvartererne og deltog i en mere lokal form for politik. På den anden side manglede der stemmer nok til at erklære to-partisystemet for dødt, da højrefløjen var dominerende i den politiske arena, og bevægelsens krav blev på trods af dens indflydelse i den offentlige debat ikke inddraget i det politiske system. Podemos' initiativtagere delte ingen af disse diagnoser. Allerede i juni 2011 fremhævede Pablo Iglesias,¹¹ senere leder af Podemos, nogle refleksioner fra den bolivianske vicepræsident Álvaro García Linera i sit tv-program. Iglesias fandt Lineras kommentar om vilje til magt (differentieret fra vilje til stat) relevant, som noget der kræver kontinuitet og det at være et alternativ. Den daværende tv-vært spurgte, hvordan man kunne fremme disse processer (kontinuitet og alternativer), som også var nogle af 15M-bevægelsens svagheder.

Den kernegruppe, som i perioden 2011-2014 udvikler ideen om et nyt parti, består af en blanding af undervisere på statskundskabsuddannelsen på Complutense Universitet i Madrid og medlemmer af Antikapitalistisk Parti. I deres refleksioner kan man analysere, hvordan 15M-bevægelsens bidrag blev forstået og oversat til et politisk parti.

Ideen var, at 15M viste potentialet for at udfylde et politisk tomrum, som ingen andre partier udfyldte (heller ikke 15M som social bevægelse eller IU som radikalt venstrefløjsparti). Tre søjler fra 15M blev fremhævet og blev senere en del af Podemos' politiske identitet: Slutningen på 'overgangsregimet', transversalitet (dvs. at man appeller til sociale grupper fra forskellige klasser, aldre, køn, etnicitet, osv.) og partiets funktion.

Slutningen på 78-regimet tilføjer en særlig fortælling til kritikken af to-partisystemet. 78-regimet, fra tiden under transitionen til demokrati i Spanien, defineres som "den politiske form, som ejede udviklingen af det kapitalistiske projekt i Spanien, efter udmattelsen af den dominerende diktatur-form i fire årtier."¹² Dette regime har flere dimensioner. Politisk dannedes en moderat pluralisme, hvor to partier blev dominerende, og der var en konsensus omkring monarki og det politiske system, som blev accepteret af alle partier. Økonomisk valgte man en moderat rolle til staten, som gradvist blev mere orienteret mod åben markedsøkonomi uden store sociale ydelser, og beslutninger gennem aftaler mellem regering, fagforeninger og virksomhedsorganisationer. Sidst men ikke mindst betød den territorielle organisering, at der var nogle regioner, som fik anerkendelse (især Baskerlandet og Catalonien) med øgede politiske og økonomiske kompetencer, og der blev ikke sat spørgsmålstegn ved den territoriale opdeling (den såkaldte 'Estado de las Autonomías', svarende til en asymmetrisk føderal stat).

Podemos styrkede denne ide. I partiets udkast til et politisk dokument¹³ ved den første generalforsamling i Madrid i oktober 2014, kan man læse, at kampen mellem partierne ikke skulle forstås som en intern konkurrence mellem partierne inden for 78-regimet, da der for første gang i det spanske demokratis historie var en reel mulighed for at overvinde elitens kontrol over politik. Som nyt politisk parti ville Podemos være et kollektivt redskab og udnytte åbenhed til at igangsætte en folkelig og konstituerende proces. Dermed fremmer Podemos sin rolle som outsider:¹⁴ For det første fordi deres leder ikke kommer fra et af 78-regimets partier men primært fra universitetsmiljøet og social aktivisme, og for det andet fordi partiet heller ikke er en del af systemet og ikke deler den store konsensus om det politiske, økonomiske og territorielle system. Det åbner også et nyt rum, hvor venstrefløjen ikke tidligere har kunnet bevæge sig. Det radikale venstrefløjsparti IU har haft en heftig debat om, hvorvidt man skulle afvise eller acceptere 78-regimet.¹⁵ Det er også et faktum, at det kommunistiske parti (der var aktivt, før IU blev dannet) bidrog til 78-regimet og indoptog de fleste af dets principper som sine egne. Det forklarer delvist, hvorfor IU ikke blev opfattet

som et alternativ til topartisystemet, da det stadig var en aktiv del af 78-regimet. Derfor viser forslaget om at bryde med regimet en kontinuitet mellem Podemos og 15M-bevægelsen og danner dermed et nyt politisk rum.

To af initiativtagerne til Podemos, Ariel Jerez og Carlonia Bescansa,¹⁶ viste deres bekymring over, at de sociale bevægelser efter 15M var blevet spredt og fragmenteret, og at der ingen eksisterende partier var, som kunne reflektere det stigende sociale pres for social og politisk forandring. De konkluderede, at det var nødvendigt "at støtte de transversale indsatser gennemført af forskellige grupper for en konvergens i et mere ambitiøst politisk rum, som er gunstigt for demokratisk revitalisering, styrket produktionssystem og gensidig støtte til og med folkelige grupper." Det er netop den transversale natur, som kendetegner 15M. I den forbindelse var der kun ét nyt parti (og ikke socialdemokratiet eller den radikale venstrefløj), som kunne aspejle denne nye realitet. Krisen forårsagede, at der opstod en gruppe, eller klasse under udvikling, som ikke føler sig repræsenteret i det politiske system. Denne klasse er transversal og består både i 15M og Podemos af forskellige grupper (studerende, arbejdsløse, højtuddannede), fra land- og byområder, og ideologisk set bevæger den sig fra den radikale venstrefløj til centrumhøjre. Det, de alle har til fælles, er, at de er blevet hårdt ramt af den økonomiske krise.¹⁷ Først var det 15M-bevægelsen, der gav stemme til denne nye og heterogene gruppe, og senere blev det Podemos, som talte til og involverede dem, hvis vilkår blev mere økonomisk usikre, og som var indignerede over det politiske system (forstået som 78-regimet).

Det sidste aspekt handler også om repræsentativitet: I dette tilfælde ikke om at inkludere en ekskluderet klasse (de, som blev ramt af krisen), men om at partiet ikke skal overtage borgernes stemme gennem delegation. I stedet skal deltagelse fremmes som en forlængelse af den politiseringsproces, som blev startet af 15M-bevægelsen. Forholdet mellem sociale bevægelser og politiske partier skal genovervejes, især hvis man husker på, at radikale venstrefløjpartier, konkret IU, har problemer med at inddrage bevægelsesdynamikker og -krav uden at blive mistænkeliggjort for at bruge bevægelserne ud fra valghensyn. Der er ikke så mange tidlige eksempler, som man kan bruge som inspiration til at danne et nyt parti, som er baseret på sociale bevægelser. Jaime Pastor, fra Antikapitalistisk Venstre, fremhæver CUP som eksempel, et catalansk parti som kanalisere social artikulation imod statscentraliseringen og sparepolitikken. CUP er dog et lokalt parti med et relativt lille antal stemmer, og der fandtes ikke noget tilsvarende på nationalt niveau.

Offentlig præsentation af Podemos som politisk projekt med lederen Pablo Iglesias (16/01/2014). Podemos Presseafdeling

Før Podemos blev oprettet, identificerede initiativtagerne 15M-bevægelsens store politiske potentiale samt nogle emner, som ville blive grundlaget for et nyt politisk parti på trods af et partisystem, som styrker de største partier. En ny måde at organisere sig på var nødvendig for at inddrage sociale bevægelser og muliggøre medlemmernes aktive deltagelse samt en ny diskurs, som appellerede til en transversal gruppe, som ikke var præget af en markant ideologi. Dette skulle kombineres med en kritik af 78-regimet og 'den gamle politik'. Disse karakteristika, som kommer fra en politisk refleksion over 15M-bevægelsen, fører til et første udkast til et politisk program, som bagefter skulle blive ændret, da muligheden for at tage magten blev mere sandsynlig.

Organisationsform: Bottom-up og centraliserede strukturer

De radikale venstrefløjspartiers legitimitet er afhængige af deres vælgere, dvs. primært sociale bevægelser og aktivister. Podemos var klar over, at denne relation skulle håndteres på en helt anden måde, end mere traditionelle radikale partier, som IU, havde gjort. Derfor blev partiet grundlagt med en alternativ måde at organisere sig på, som adskiller sig fra andre partier, med henblik på at fremme deltagelse i partiets beslutninger. Mens 15M-bevægelsen organiserede sig i forsamlinger for at drøfte politik, finder Podemos en tilsvarende måde at åbne den interne politiske organisation. Partiet dannede fra start, hvad de kalder 'cirkler': De defineres "ikke som en gruppe til at støtte et parti, da de er totalt selvstændige, og der er plads i dem til alle mennesker med forskellige følelser og baggrunde, uden at nogen afvises."¹⁸ Denne spontane måde at lave politik på viste sig at være effektiv til at mobilisere folk og danne en organisationsform, der lå tættere på en social bevægelse end et politisk parti. Succesen ved valget til Europa-Parlamentet, hvor Podemos fik 1,2 millioner stemmer og 5 mandater, beviste, hvor effektive cirklerne var til at involvere folk og drøfte politik på en ny måde. Samtidig styrkede valget denne innovative organisationsform: Efter valget den 25. maj 2014 udvidede Podemos sig fra 300 til 450 cirkler på mindre end en måned, og antallet af medlemmer steg ligeledes markant.¹⁹ Cirklerne organiserer sig territorielt (lokale, regionale og internationale cirkler) eller tematisk (uddannelse, kultur, brandmænd, osv.).

Sammen med den innovative organisationsform har Podemos også fornyet brugen af teknologiske redskaber (også kaldet teknopolitik) for at udvide deltagelsen (ikke blot til medlemmer) og sikre kontinuitet i deltagelsen. Podemos er det første parti i verden, som bruger reddit,²⁰

en fri softwareplatform, der fungerer som et fælleskab af fælleskaber, i applikationen 'Plaza Podemos' med cirka 10.000 daglige brugere.²¹ Desuden bruger man 'Appgree' for at etablere direkte kommunikation og styring mellem brugere og ledere, og 'loomio' som er et redskab, som cirklerne bruger til debatter. I princippet udfordrer kombinationen af cirklerne og teknologiske redskaber de klassiske partiers organisationsformer og åbner mulighed for en hidtil ukendt grad af deltagelse og gennemsigtighed. Alligevel blev partiet født uden en defineret struktur, og de første måneder var afgørende for at fastsætte organisationsformen. Dynamikken mellem en kernegruppe af ledere og aktive cirkler førte til en debat om, hvilken model parti skulle have, for at håndtere modsætninger mellem en mere horisontal og en mere vertikal struktur.

Denne debat blev taget op ved generalforsamlingen i oktober 2014. Det var især to dokumenter, som blev konfronteret. De handlede begge om, hvordan partiet skulle organiseres: Det ene, "Claro que Podemos", havde til mål at finde en balance mellem bevægelse og partiformen (underskrevet af Pablo Iglesias og hans kernegruppe), mens det andet, "Sumando Podemos", satsede på en partiform tættere på bevægelseformen (forsvaret af gruppen omkring Antikapitalistisk Venstre). Selv om der var enighed om at bygge en alternativ model op bestående af ledelse, borgerbestyrelse og borgerforsamling, var der forskelle holdninger til deres sammensætning og funktioner.

De væsentligste forskelle mellem de to forslag bestod i, at "Claro que Podemos" var konservativ i sit forslag om en ledelse, der ligner de traditionelle partier, med en generalsekretær i spidsen og en koordination valgt af borgerbestyrelsen, mens "Sumando Podemos" støttede en form for ledelse med tre talsmænd og en koordination valgt af borgerforsamlingen. "Sumando Podemos" satsede desuden på en supplerende repræsentationsmekanisme til udpegning af borgerbestyrelsen. Ifølge den skulle der være 99 medlemmer, og 20 af dem skulle vælges ved lodtrækning. Denne idé førte til en interessant debat om repræsentanternes kvalifikationer, og hvilke former for politisk involvering der er mest demokratiske. Alle, som ville deltage og var registreret online, kunne stemme mellem de to forslag, og 112.070 valgte at gøre det. "Claro que Podemos" med Pablo Iglesias blev valgt med 80,71% af stemmerne. Den mere 'radikale' bevægelsesform blev altså afvist.

Den nye organisation satsede på at forvandle partiet til en 'valgkamps-maskine', som en af lederne, Iñigo Errejón, definerede det. Partiet har fået en mere klassisk organisationsform. Relationen til de sociale bevægelser er afgørende og stadig en stor del af partiets legitimitet, men del-

tagelse (især for at få indflydelse) blev begrænset. Muligheden for en mere åben eller hybrid organisation blev lukket for at sikre en mere centraliseret styring. Magten ligger i ledelsen og bestyrelsen, og cirklerne mister en del af deres funktioner, især i forhold til at lave forslag og påvirke partiets beslutninger. En af Podemos' initiativtager, Jaime Pastor,²² kendetegnede denne model som semipresidentialistisk på grund af den store magt akkumuleret i generalsekretærfunktionen. Man kan faktisk påstå, at organisationsformen blev plebiscitariansk, da både cirkler og brugere af de teknologiske redskaber får en rolle, som mest består i at bekræfte ledelsesforslag. Det vil dog være en fejl at se denne organisationsform som endelig og lukket, da der er stærke interne debatter, og modellen implementeres især i den nationale struktur men varierer på de regionale og lokale niveauer.

Alt i alt fører den stigende pragmatisme (orienteringen mod valg som fokuspunkt) fra en meget åben model under stadig defineringsproces med uklare grænser mellem parti og bevægelse til en mere traditionel model, hvor relationen mellem parti og vælgere er afgørende men påvirker organisationsformen i mindre grad. Det danner en dobbelt modsætning mellem centralisering og decentralisering, og mellem koncentreret beslutningstagning og horisontal deltagelse. Valgstrategien og succesen ved Europa-Parlamentsvalget samt meningsmålinger har gjort behovet for et mere centraliseret parti mere acceptabelt for et stort flertal.

Den populistiske diskurs

Da Ernesto Laclau døde i april 2014, skrev Iñigo Errejón (ansvarlig for Podemos' strategi og kommunikation) en kronik, hvori han anerkender, hvor nyttigt Laclaus værk, især *Den populistiske ræson*, er for at forstå forholdet mellem sociale bevægelser og venstrefløjsregeringer i Latinamerika.²³ Hegemoni betyder i denne forbindelse dannelsen af en ny social betydning, en ny sund fornuft inden for den gramscianske tradition. Errejón peger endvidere på, at populisme, i Laclaus forståelse, nu kan anvendes til de politiske processer, som man oplever i Europa. Det afspejler en latinamerikanisering af postkrisekonteksten i Europa: En antagonisme mellem oligarki og folk, hvor eliten afviser ethvert folkeligt forslag, som bliver betegnet som populisme. Til denne negative konnotation af populisme anvendt af oligarkiet (en definition oppefra, af et mindretal) findes et tilsvarende positivt projekt, som føres an af folket (hvor populisme defineres nedefra, af et flertal). Den intellektuelle indflydelse, som kan spores i de folkelige bevægelser i Latinamerika, kan

også findes i 15M-bevægelsen i Spanien. Errejón²⁴ værdsætter transversalitet i 15M-bevægelsen og muligheden for at skabe en ny sund fornuft, som omdefinerer det politiske spektrum. I denne fortolkning fremsætter 15M-bevægelsen et krav om at kæmpe for demokrati (og udvide dets definition), som grundlægges i artikulationen (gennem ækvivalenslogik) omkring folk (pueblo) som en ny politisk aktør imod regimet.

Baseret på den latinamerikanske erfaring og fortolkning af 15M-bevægelsen bygges Podemos' diskurs på en antagonisme, som simplificerer andre sociale konflikter, som et resultat af ækvivalenslogikken. Mens 'folk' fremlægges som den kollektive identitet, som er konstitueret gennem diskurs, bliver 'kaste' ('casta') det subjekt, de kæmper imod. Dette valg er interessant, idet Podemos' medlemmer taler om kaste i stedet for andre begreber som 'elite', 'oligarki' eller 'den dominerende klasse'. 'Kaste' har ikke en defineret betydning, som er genkendelig i den politiske debat (i hvert fald ikke i den spanske kontekst). Betydningen tilgænes i sprogbrugen og i Podemos' anvendelse af begrebet. 'Kaste' bliver associeret med ideen om en etnisk gruppe, som differentierer sig fra andre lavere grupper på grund af deres tilhørsforhold og fødselsret. Men det er ikke denne betydning, som Podemos lægger i ordet.

Pablo Iglesias²⁵ bruger en metafor til at forklare, hvilken betydning 'kaste' får i Podemos' diskurs: "Det er klart, at den dominerende politiske kaste, som desværre ikke er postbud for borgerne (hvilket er, hvad de burde være i stedet for at være butlere for bankerne), er en del af problemet." 'Kaste' indebærer, at den politiske funktion, som skulle være at søge efter borgernes interesser, bliver erstattet af forsvaret for deres egne interesser i samarbejde med andre økonomiske aktører, blandt andet bankerne. I den forstand er kaste ikke en etnisk kategori, men én som defineres baseret på adfærd. Podemos introducerer altså ideen om 'kaste' i stedet for elite for at referere til dette forhold mellem de økonomiske og politiske eliter. Ifølge Podemos' ledere stammer begrebet fra den italienske ide om "La Casta", hvor politikere bliver ved magten hele deres liv. Men det er klart, at kaste også har andre meget negative konnotationer, i forbindelse med betydningen i Indien, og det påvirker også andre partier som IU, fordi partiet støtter PP-regeringen i Extremadura og har været i koalition med PSOE i Andalusien. Ideen om 'kaste' har været meget effektiv, og alle politikere og medier har udtalt sig om det og forsøger (både fra PSOE og IU) at undgå at blive opfattet som sådan. På trods af den indledende positive effekt, har massemedierne, især efter Europa-Parlamentsvalget, forsøgt at vise, at Podemos' medlemmer selv er blevet en del af den kaste, de kritiserer.

Mens 'kaste' styrker den polariserede artikulation, som allerede fandtes i 15M-bevægelsen, mellem folk og (korrupte) politikere, fortolkes bevægelsens transversalitet som en ny måde at lave politik på uden at følge den politiske opdeling mellem venstre og højre. Diskursen går ud over en højre/venstre-kategorisering og kan læses som konstituerende

Ca. 200.000 mennesker deltog i March for forandring, Puerta del Sol, Madrid (31/01/2015). Podemos Presseafdeling

af den populistiske diskurs, hvori oppositionen oppe/nede erstatter højre/venstre. Pablo Iglesias²⁶ afslører den strategiske dimension af det: "Når vi deler den spanske politik op i et felt, hvor der kun er rum for højre- og venstrefløjen, er det højrefløjen, der er mest begejstret for denne opdeling, fordi de ved, at hvis reglerne fungerer sådan, så har de

alle muligheder for at vinde.” Denne strategi forsøger at undgå den grundlæggende opdeling af det politiske spektrum mellem højre og venstre, hvori socialdemokratiet opfattes som hegemoniske venstrefløjspartier uden at blive kritiseret for den socialliberale drejning. På den måde skal Podemos ikke indtage en position til venstre for socialdemokratiet men kan konkurrere om at nå en del af deres vælgere. Den mere afideologiserede (eller transversale) strategi virker tiltrækkende for dem, som blev interesserede i politik efter 15M. Derudover giver antiestablishment-diskursen også adgang til radikale vælgere som dem fra IU.

Selv om den har været meget effektiv i forhold til at skabe et nyt politisk rum for Podemos, har den populistiske diskurs to begrænsninger: For det første handler det mere om en strategi for at nå magten end et politisk alternativ, og for det andet, og som konsekvens heraf, er det en meget ambivalent diskurs, hvor Podemos undgår at positionere sig tydeligt i forhold til kontroversielle emner (et godt eksempel er selvstyre i Catalonien), og det politiske program er ikke veldefineret. Der er ingen tvivl om, at Podemos hører til på venstrefløjen, når de taler om kritik af kapitalisme, behov for økonomisk omfordeling, mere lighed og velfærdspolitik med særligt fokus på at få den nationale suverænitet tilbage. Men det er interessant at kigge nærmere på Podemos' program og se, hvorvidt deres diskurs, med dens antiestablishment eller populistiske artikulation, fører til et (radikal) venstrefløjsprogram. Hvis man ser på, hvor konkrete disse forslag er, kan man også konstatere, at Podemos bevæger sig fra diskursens protest til et politisk alternativ.

Program i forandring:

Fra den radikale venstrefløj til socialdemokratiet?

Da Podemos blev stiftet i januar 2014 med udsigt til Europa-Parlamentsvalget i maj, havde partiet ikke særlig lang tid til at udarbejde det politiske program. Derudover var programmet resultatet af en samarbejdsmetodologi, som hænger sammen med Podemos' første fase, hvor partiet var meget åbent med en flydende struktur mellem bevægelse og parti. Der var tre forskellige trin i programmets udarbejdelse:²⁷ 1) Debat og individuelle bidrag online, 2) kollektive ændringer i partiets cirkler, og 3) afstemning om ændringer online. På grund af denne metodologi, som var åben for kollektiv deltagelse, indeholder programmet også en stor del af de sociale bevægelser krav, og det kan sagtens placeres tæt på andre radikale europæiske venstrefløjspartier som Syriza i Grækenland, Bloco de Esquerda i Portugal og IU i Spanien. Programmet insisterer

på ideen om at udvide demokratiet, hvilket indebærer seks forskellige områder: Økonomi, frihed, lighed, broderskab, suverænitæt og territorium. Forslag til at forbedre europæisk og spansk politik findes side om side. Sammen med programmer til jobskabelse, især i Sydeuropa, en fælles løsning på gældsproblematikken, bedre koordinering af skattesystemerne eller demokratisering af Den Europæiske Centralbank, er der forslag om offentlig styring af banksystemet og genvindelse af strategiske sektorer i økonomien. Dette har været lidt forvirrende, da programmet ofte er blevet læst som et nationalt, i stedet for et europæisk, program.

Denne ambivalens skyldes ikke blot eksterne fortolkninger af programmet men også, at nogle af forslagene præsenteredes som afgørende for partiets ideologiske identitet. Nogle af dem blev meget kritiseret i medierne, hvor de blev betegnet som uigennemførlige. Det handler blandt andet om en pensionsalder på 60 år, en arbejdsuge på 35 timer, høring om den offentlige gæld og basisindkomst. På grund af hurtig vækst og gode meningsmålinger, som placerer Podemos som andetstørste og i visse tilfælde endda det største parti i Spanien, samt formalisering af organisationen, blev Podemos' forslag i sidste ende mere moderate. Dybest set er der to årsager hertil: Podemos søger efter et mindre radikalt program, som kan fremlægges som et realistisk program og henvender sig til et større flertal, hvilket ofte er sket i radikale partier, når de kommer tæt på magten og samarbejder med (eller støtter) en regering i koalition. Dernæst kræver den populistiske diskurs en højere grad af tvetydighed, hvilket fører til mere upræcise politiske forslag.

Denne drejning fra et mere radikalt til et mere udefineret program kunne tydeligt mærkes ved den første generalforsamling. I en meget deliberativ proces blev kun fem politiske beslutninger inddraget i Podemos' principper som prioriteringsområder. Forslagenes mangfoldighed blev delvist simplificeret, men endnu vigtigere blev konsensusområderne fremhævet, og man undgik mere kontroversielle emner, som kunne splitte partiet (og skræmme potentielle vælgere væk), som for eksempel selvstyre i Catalonien og Baskerlandet og en politisk konstituerende proces (åben for borgernes deltagelse) med henblik på at udarbejde en helt ny forfatning.²⁸

Men kravet om at tage stilling til visse emner, hvis Podemos ville opfattes som regeringsduelig, førte til en ny strategi, hvorigennem Podemos ville fremlægge nogle politiske forslag, uden at afsløre deres program og i denne forstand fastholde kompatibiliteten mellem (et mere moderat) radikalt venstrefløjsprogram og den populistiske diskurs. Siden da har

Podemos lanceret to dokumenter udarbejdet af eksperter. Den deltagelsesorienterede proces, som EU-programmet drejede om, viger således for eksperterens bidrag, hvilket indebærer mere moderate forslag, og partiet indoptager ikke forslagene som dets egne men betragter dem som inspiration til yderligere debat. Podemos opretholder en kalkuleret ambivalens, da det ikke handler om deres endelige program men om nogle retningslinjer, som viser én af de veje, som Podemos kan følge. De to førnævnte dokumenter forsøgte at rette op på to af Podemos' mest synlige svagheder: Økonomi og ligestilling.

Det første dokument, 'Et økonomisk projekt for mennesker', blev udarbejdet af økonomerne Vicenç Navarro og Juan Torres,²⁹ begge med keynesiansk baggrund og tæt på IU. Projektet nedtoner mange af de forslag, som fandtes i EU-programmet i forhold til afgørende emner som gæld, basisindkomst eller pensionsalder. Pablo Iglesias placerede dokumentet i den socialdemokratiske tradition, hvilket blev meget om-diskuteret på grund af den hurtige moderate drejning i Podemos fra maj til november 2014 (da det økonomiske dokument blev fremlagt) og fraværet af den ideologiske identitet, som ellers skulle kendetegne et radikalt parti. Podemos søger at nå tidligere socialdemokratiske stemmer og åbner programmet for at nå det transversale vælgergrundlag.³⁰ Denne pragmatiske bevægelse betyder ikke, at Podemos vil overtage det politiske rum, som socialdemokratiet sidder på nu. Navarro og Torres bygger faktisk på en mere klassisk socialdemokratisk forståelse, inspireret af den nordiske model, som er svært at genfinde i det nuværende PSOE, som befinder sig i en socialliberal position. Derfor blev dokumentet stærkt kritiseret for at være idealistisk og kunne forårsage en dybere krise i Spanien.³¹

Selv om positionen om gæld, som desuden var en af de fem politiske beslutninger, der blev vedtaget ved den første generalforsamling, præciseres, og man taler om at omlægge gælden, var afvigelsen fra forslaget om basisindkomst mere kontroversielt. Det blev erstattet af garanteret minimumsindkomst som en ikke-universel subjektiv ret, der henvender sig til dem, der har brug for det. Basisindkomsten kritiseres ofte for dens omkostninger og universelle ramme. Podemos anerkender delvist denne kritik og antager nogle pragmatiske principper, som slører en (radikal) venstrefløjprofil i partiet, men denne udvikling er blevet modtaget med udpræget skepsis af cirklerne.

Det andet dokument, om ligestilling, der fokuserede på pasningssystemet, 'At reorganisere pasningssystemet. Nødvendige betingelser for økonomisk revitalisering og demokratisk fremskridt' af María Pazos og

Bibiana Medialdea,³² er dog mere eksplicit i forhold til behovet for at forsvare universelle ydelser. Men det vigtigste i forhold til dette dokument er, at det lægger fokus på ligestilling. Et af problemerne med den populistiske diskurs og den transversale politik, som også fandtes i 15M-bevægelsen, er, at der mangler en specifik politik, som anerkender diversitet,³³ og Podemos har indtil nu haft en meget lidt synlig kønspolitisk profil. Forslaget om pasningsystemet med krav om et universelt velfærdssystem, øremærket barsel med lige længde for begge forældre, og universel pasning for de 0-3-årige styrker både et mere konkret program og åbner sig for andre emner, samtidig med at det placerer Podemos som et pragmatisk, radikalt venstrefløjsparti, som tager nogle af de sager op, hvor socialdemokratiet er mere tvivlsomt, eller som de ikke har prioriteret på grund af krisen. Alligevel er dokumentet udsat til videre diskussion og kan ikke genfindes i partiets endelige program.

Det er svært at opfatte Podemos som et radikalt parti ifølge deres program efter Europa-Parlamentsvalget. Man kan heller ikke sige, at deres første program var et antikapitalistisk program, men det indeholdt nogle aspekter i forhold til den strategiske, økonomiske sektor, gæld og basisindkomst, som er blevet modereret senere, da Podemos antog en mere markant strategi om at blive et parti med ønske om at tage magten eller at få reel indflydelse. Der er også en udpræget intention om at overtage en del af det socialdemokratiske rum og af det radikale venstrefløjsparti IU. Behovet for at definere programmet står i kontrast til tvetydigheden med henblik på at nå en bredere vælgeropbakning. Men programmet bevæger sig ideologisk mellem en moderne, radikal og pragmatisk venstrefløj og undgår nogle simplifikationer af den populistiske diskurs (når man taler om ligestilling eller de omstændigheder, hvorunder gælden skal genforhandles), men forsøger også at holde det hen i det uvisse, hvordan partiet vil indoptage disse forslag.

Konklusion

Podemos kan ses som et postkrise-parti. I modsætning til Syriza opstod Podemos i en postkrise situation uden forbindelse til tidligere kommunistiske partier og vil nu, i overensstemmelse med Syriza, være et alternativ til socialdemokratiet (og ikke et parti, som kun placeres til venstre for socialdemokratiet med henblik på at opnå indflydelse). Der er tre karakteristika, som støtter ideen om Podemos som postkrise-parti.

- Podemos' rødder findes i de sociale bevægelser, primært i 15M-be-

vægelsen, og partiet deler nogle af deres forslag (mere demokrati), den sociale sammensætning (med en klasse i forandring, som kræver en transversal politik) og organisationsformer (mere deltagelse, horisontale former, deliberation). Det giver mulighed for at ændre den klassiske organisationsform, som kendetegner de traditionelle partier, og etablere et mere flydende forhold mellem sociale bevægelser og partiet, som en ny form for legitimitet og samarbejde.

- Podemos' diskurs er ikke åbenlyst antikapitalistisk og heller ikke antisystem (dvs. afvisning af forandring gennem eksisterende institutionelle kanaler). Alligevel er det en opposition imod den dominerende diskurs, som blev fastlagt i den spanske transition fra diktatur til demokrati, med henblik på at fremhæve, at forandringen skal være mere end bare en vekslen mellem partier (som det er sket med topartisystemet). Kritikken af samarbejdet mellem økonomiske og politiske eliter, accentueret på grund af den økonomiske krise, har ført til en alternativ diskurs, som bevidst forlader kategoriseringen venstre/højre og bygges strategisk på opposition mellem elite (kaste) og folk. Denne simplificering er typisk for den populistiske diskurs og forsøger at afspejle transversalitet og danne et bredere socialt flertal.

- Sparepolitikken opfattes som årsagen til krisen, som ikke blot er national men konsekvens af trojka-beslutninger og de nationale regeringer, som har indført dem på trods af konsekvenserne for deres befolkninger. Podemos' forslag vil modvirke dette og kombinerer krav om mere suverænitet med behovet for europæisk samarbejde (hvor mere ekstreme forslag som euro-exit ikke inkluderes). Forslaget forsvarer stort set universalisering af velfærdssystemet, en større rolle til det offentlige og flere postkrise-forslag som basisindkomst eller ligestilling på områder som pasning (hvilket generelt har været reserveret den private sfære i Spanien).

Dette åbner forventninger om, at en mere radikal venstrefløjdsdrejning vil finde sted i Europa (indledt af Syriza og Podemos), hvilket ikke var så markant lige efter den økonomiske krise. Desuden vil det være interessant at se om nye organisationsformer, med rødder i sociale bevægelser, kan udvikles, og i hvilken grad man kan bidrage med programmatisk innovationer, som udfordrer den hegemoniske neoliberale model i Europa. Det store potentiale, som Podemos medfører, har allerede mødt nogle udfordringer og modsætninger. Den populistiske diskurs' begrænsninger (mere end som valgstrategi) og den mulige drejning imod

socialdemokratisk politik vil svække Podemos' position som postkriseparti og åbne døren for et PSOE-comeback, hvilket kunne give socialdemokratiet dets politiske rum tilbage. Valgstrategien kunne også indebære en stærkere grad af pragmatisme og antagelse af mainstreampolitik, som kunne bremse politisk innovation.

Indtil nu har Podemos oplevet en interessant dynamik, som har undgået dets tilpasning til en mere traditionel politisk model. Kombinationen af centralisering (omkring ledelse) og decentralisering (fra cirklerne) har gjort det svært for ledelsen at kontrollere hele partiet, og de kritiske stemmer har allerede taget styringen i nogle lokale og regionale organisationer og provokeret en balanceret opdeling af bestyrelserne. I denne forstand tillader partiet både organiseret styring og spontan modmagt. En lignende situation kan identificeres i forhold til den populistiske diskurs, som afspejler Podemos' vilje til først og fremmest at være et nationalt parti, der kan vinde valget. De lokale og regionale processer har igen ført Podemos til at åbne partistrukturen og acceptere andre krav og diskurser forankret i lokale praksisser. Diskursen fastholdes nationalt, men lokalt bliver den mere nuanceret og etablerer nye links mellem de sociale bevægelser og partiet.

Eftersom disse interne dynamikker eksisterer, kan man se Podemos som et nyt parti, som kan forny politikken, selv om valgstrategien fylder meget i partiets prioriteringer. Denne vision skal dog suppleres med de eksterne kræfter (massemedier og politiske og økonomiske aktører), som er bekymrede over Podemos' muligheder for at få magt eller indflydelse. De vil også spille en stor rolle i den kommende politiske kamp op til det nationale valg i efteråret 2015.

Noter

1. Interview med Francis Fukuyama. 'Where is the Uprising from the Left?', *Spiegel online International*, 1.2.2012. <http://www.spiegel.de/international/world/spiegel-interview-with-francis-fukuyama-where-is-the-uprising-from-the-left-a-812208.html>
2. Luke March, The European radical left and the international economic crisis: opportunity wasted?, *Open Democracy*, 5.2.2013. <https://www.opendemocracy.net/luke-march/european-radical-left-and-international-economic-crisis-opportunity-wasted>
3. Luke March. 2012. Problems and perspectives of contemporary European radical left parties: Chasing a lost world or still a world to win?, *International Critical Thought*, 2: 3, 314-339.
4. Ashley Lavelle, 2008. *The Death of Social Democracy: Political Consequences in the 21st Century*. Ashgate: Aldershot.
5. Luke March (red.), 2011. *Radical Left Parties in Europe*. New York: Palgrave.

6. Myrto Tsakatika og Costas Eleftheriou, 2013. The Radical Left's Turn towards Civil Society in Greece: One Strategy, Two Paths. *South European Society and Politics* 18: 1, 81-99.
7. Luke March, 2008. Contemporary Far Left Parties in Europe. From Marxism to the Mainstream? *International Policy Analysis*. Friedrich-Ebert-Stiftung. <http://library.fes.de/pdf-files/id/ipa/05818.pdf>
8. Yannis Stavrakakis og Giorgos Katsambekis, 2014. Left-wing populism in the European periphery: the case of SYRIZA. *Journal of Political Ideologies*, 19:2, 119-142.
9. Marina Prentoulis og Lasse Thomassen, 2015. After Syriza. What's next for Spain? *Open Democracy*. 29.03.2015. <https://www.opendemocracy.net/can-europe-make-it/marina-prentoulis-lasse-thomassen/after-syriza-what%E2%80%99s-next-for-spain>
10. Robert R. Barr. 2009. Populists, Outsiders and Anti-Establishment Politics, 15 (1), 29-48.
11. Lecciones del 15M y el futuro de la democracia. La Tuerka CMI, 2.6.2011. <https://www.youtube.com/watch?v=EFBcKQZ9CNk>
12. José Errejón. La crisis del régimen del 78. *Viento del Sur*. 9.1.2013. <http://vientosur.info/spip.php?article7571>
13. Claro que Podemos. 2014. Borrador de Principios Políticos.
14. Óscar García Agustín. Populismo y Podemos. *La Rioja*, 28.9.2014.
15. José María Pedreño. Sociología Crítica, 13.11.2014. <https://dedona.wordpress.com/2014/11/13/la-ruptura-del-regimen-del-78-e-iu-jose-maria-pedreno/>
16. Ariel Jerez og Carolina Bescansa. Coyuntura fluida y nuevo sujeto constituyente. *El diario.es*. 9.2.2013. http://www.eldiario.es/zonacritica/Coyuntura-fluida-nuevo-sujeto-constituyente_6_99100110.html
17. Ignacio Urquizu. 15-M y Podemos: ¿almas gemelas? *El País*. 31.01.2015.
18. Círculos Podemos. 11.02.2014. <http://pabloiglesias.org/circuitos-podemos/>
19. Álvaro Carvajal. La gran multiplicación de Podemos. *El Mundo*. 13.06.2014. <http://www.elmundo.es/espana/2014/06/13/539a3ae2268e3e24368b456d.html>
20. Lucía El Asri. "Podemos es el primer partido en el mundo que usa reddit y es espectacular." *Eldiario.es*. 12.08.2014. http://www.eldiario.es/hojaderouter/internet/Podemos-Reddit-internet-politica_0_291521044.html
21. Comunidad Editorial 4o Poder en Red. Innovación tecnopolítica: las herramientas de participación de Podemos. Público. 04.03.2015. <http://blogs.publico.es/el-cuarto-poder-en-red/2015/03/04/innovacion-tecnopolitica-y-podemos/>
22. Alejandro Torrús. Jaime Pastor: "El modelo propuesto para Podemos es semipresidencial y centralista." *Cuarto Poder*. 23.9.2014. <http://www.cuartopoder.es/alsoldelacalle/2014/09/23/jaime-pastor-el-modelo-propuesto-para-podemos-es-semipresidencial-y-centralista/2873>
23. Iñigo Errejón. Muere Ernesto Laclau, teórico de la hegemonía. *Público*. 14.04.2014. <http://www.publico.es/actualidad/muere-ernesto-laclau-teorico-hegemonia.html>
24. Iñigo Errejón, 2011. El 15-M como discurso contrahegemónico. *BIBLID* 2, 120-145.
25. Pablo Machuca. Pablo Iglesias (Podemos): "Falta gente joven y sobra casta política y económica." *El Huffington Post*. 19.5.2014. http://www.huffingtonpost.es/2014/05/18/pablo-iglesias-entrevista_n_5338870.html
26. Orencio Osuna (red.) 2015. *Momentum*. Barcelona: Icaria, s. 27.
27. Podemos. 2014. Documento final del programa colaborativo. <http://podemos.info/wordpress/wp-content/uploads/2014/05/Programa-Podemos.pdf>
28. Luz Sela. Podemos, dividido ante cuestiones clave de su ideario: el derecho a decidir o la apertura de un proceso constituyente. *Teinteresa.es*, 17.10.2014. http://www.teinteresa.es/espana/Podemos-dividido-cuestiones-apertura-constituyente_0_1231677368.html

29. Vicenc Navarro og Juan Torres. 2014. Un proyecto económico para la gente. <http://web-podemos.s3.amazonaws.com/wordpress/wp-content/uploads/2014/11/DocumentoEconomicoNavarroTorres.pdf>
30. Francesco Manetto. Podemos: el rápido viaje ideológico hacia la socialdemocracia. *El País*. 30.11.2014. http://politica.elpais.com/politica/2014/11/30/actualidad/1417373210_752548.html
31. ¿Se ha convertido el partido radical Podemos en una formación moderada de izquierdas?: su proyecto económico a debate. *DiarioCrítico.com*. 22.11.2014. <http://www.diariocritico.com/nacional/vicens-navarro-juan-torres-lopez/podemos/pablo-iglesias/programa-podemos/467267>
32. María Pazos og Bibiana Medialdea. 2015. Reorganizar el sistema de cuidados: condición necesaria para la recuperación económica y el avance democrático. <http://www.transversales.net/mpbm.pdf>
33. Kerman Calvo og Iago Álvarez Lopez. ¿Nueva política pero viejos perdedores? 15M, Podemos y las mujeres. *Eldiario.es*, 1.3.2015. http://www.eldiario.es/agendapublica/nueva-politica/Nueva-politica-perdedores-Podemos-mujeres_0_361864204.html

Abstract

Óscar García Agustín: *Podemos – between populism and radicalism*. Arbejderhistorie nr. 1 2015, pp. 34-57.

Podemos is a new political party that emerges after the economic crisis and the consequent political crisis. It can be seen as a new kind of party, which is closely tied to social movements and experiment with different modes of participation. Comparing with other left wing parties, Podemos deploys a populist discourse, which creates a dichotomy between people and elites (named as ‘caste’) and assumes a critique against antiausterity policies in line with other radical parties. However, Podemos aspires to be a major party and not limit its position to be a far left party (comparing with the social democratic party). This article analyses the articulation of its discourse, how the party is organized (combining centralized and decentralized forces) and the incipient political programme as an attempt to make its alternative to dominant policies concrete.

Oscar Garcia Agustin
lektor
Institut for Kultur og Globale Studier
Aalborg universitet
oscar@cqs.aau.dk